

КОЛЕКЦИЯ • АЙН РАНД •

АЙН РАНД

ХИМН

MAK

МАК МЕДИА ГРУППА

АЙН РАНД ХИМН

Превод: Милена Попова

chitanka.info

I.

Грях е да се пише това. Грях е да се мислят думи, които никой друг не мисли и да се записват на лист, който никой друг няма да види. Това е долно и лошо. Все едно говорим само на себе си и на никого друго. А отлично знаем, че няма по-черно прегрешение от това, да вършим нещо или да мислим самостоятелно. Ние нарушихме законите. Законите гласят, че хората не могат да пишат, ако Съветът на Професиите не им възложи. Дано ни бъде простено!

Но това не е единственият грях, който ни тежи. Ние извършихме и още по-голямо престъпление, такова, за което няма име. Какво наказание ни чака, ако се разбере за него, няма как да знаем, защото хората не помнят подобно престъпление, а в законите не пише за него.

Тук е тъмно. Пламъчето на свещта не трепка. В тунела не се движи нищо, освен ръката ни по листа. Сами сме тук, под земята. Страшна е тази дума сам. В законите пише, че никой не бива да е сам, никога и в никакъв момент, защото това е голямо прегрешение и в него се коренят всички злини. Но ние престъпихме много закони. И сега тук е само нашето тяло и е странно да виждаме само два крака, изпълнати на земята, а на стената пред нас — сянката на само една глава.

Стените са напукани и по тях водата се стича беззвучно на тънки струйки, тъмна и искряща като кръв. Свещта откраднахме от килера в Дома на Уличните Метачи. Ако я разкрие, ще ни осъдят на десет години в Двореца за Поправително Задържане. Но това няма значение. Важно е, че светлината е безценна и не бива да я хабим за писане, тъй като ни трябва за работа, която е всъщност нашето престъпление. Нищо няма значение, освен нашата работа, която е всъщност нашето престъпление, нашата тайна, нечестива, безценна работа. Но трябва и да пишем, защото — дано Съветът се смили над нас! — искаме поне веднъж да говорим само на себе си и на никого друго.

Казваме се Равенство 7–2521, както пише на стоманената ни гривна с името ни, каквато всички носят на лявата си китка. На двайсет и една години сме. Висок сме метър и осемдесет и три и това е тегоба,

защото няма много хора с този ръст. Дори Учителите и Ръководителите ни сочеха, и казаха намръщени: „Равенство 7–2521, в костите ви се крие зло, защото тялото ви е пораснало повече от телата на вашите братя“. Ала ние не можем да променим нито костите, нито тялото си.

Родени сме прокълнат. И това проклятие от край време ни води към забранени мисли и ни вдъхва желаниа, които хората не бива да имат. Ние знаем, че сме лош, но нямаме нито воля, нито сила за съпротива срещу това. Точно това буди у нас почуда и таен страх — че знаем, а не се противим.

*Ние сме един във всички и всички в един
Няма отделни хора, освен великото НИЕ
Единни, неделимо и вечно*

Повтаряме си това, но то не ни помага.

Тези думи са изсечени отдавна. Вдлъбнатините на буквите са пълни със зелен мъх, жълти ивици прошарват мрамора, толкова стар, че никой не помни от кога е. И тези думи са истина, защото са написани на Двореца на Световния Съвет, а Световния Съвет въплъщава цялата истина. Така е още от времето на Голямото Прераждане, а и от по-отдавна, от незапомнени времена.

Но ние не бива да говорим за времена преди Голямото Прераждане, за да не ни осъдят на три години в Двореца на Поправително Задържане. Единствено старите си шушукат вечер за това в Дома на Безполезните. Разправят шепнешком за безброй странни неща от Времената, За Които Не Бива Да Се Говори, за кули, които се издигали до небето, за фургони, които вървели без коне, и за лампи, които горели без пламък. Но тези времена са лоши. На тези времена бил сложен край, когато хората прозрели Великата Истина, която гласи, че всички хора са едно и няма друга воля, освен волята на всички заедно.

Всички хора са добри и мъдри. Само ние, Равенство 7–2521, сме родени прокълнат. Ние не сме като братята си. Като обърнем очи към живота си до сега, виждаме, че е такъв от край време и ни е довел стъпка по стъпка до нашето последно, върховно прегрешение, най-тежкото ни престъпление, скрито под земята.

Спомняме си Дома на Децата, в който живяхме до петнадесетгодишна възраст заедно с всички деца на Града, родени през същата година. Спалните помещения бяха бели и чисти, в тях нямаше нищо друго, освен сто легла. Тогава ние приличахме на братята си по всичко, с изключение на едно прегрешение: биехме се с тях. Малко престъпления са по-страшни от това, да се бием с братята си на каквато и да било възраст и по каквато и да било причина. Така ни казваше Съветът на Дома и ни заключваха в избата най-често от всички деца на същата възраст.

Когато станахме на пет години, ни изпратиха в Дома на Учениците, където има десет отделения, за всяка от десетте учебни години. Хората трябва да учат, докато станат на петнайсет години. След това започват да работят. В Дома на Учениците ние ставахме, когато чуехме голямата камбана от кулата, и си лягахме, когато тя биеше отново. Преди да съблечем дрехите си, заставахме прави в огромното спално помещение, вдигахме десните си ръце и изричахме в един глас тримата Учители начело: „Ние сме нищо. Човечеството е всичко. Позволенията да живеем дължим на великодушието на нашите братя. Ние съществуваме благодарение на, чрез и заради своите братя, а те са Държавата. Амин“.

После заспивахме. Спалните помещения бяха бели и чисти, в тях нямаше нищо друго, освен сто легла.

Ние, Равенство 7–2521, не бяхме щастлив през годините, прекарани в Дома на Учениците. Не защото ни беше трудно да учим. Точно обратното — защото ни беше твърде лесно. Да се родиш с пъргав ум е голям грях. Не е добре да се различаваш от своите братя, но да ги превъзхождаш, е истинско зло. Така казваха учителите и ни гледаха намръщено.

И ние се борехме с това проклятие. Мъчехме се да забравим наученото, но винаги го помнехме. Опитвахме се да не разбираме това, което учителите преподават, но винаги го схващахме още преди те да са се изказали. Наблюдавахме Съюз 5–3992, които бяха бледо полуумно момче, и се опитвахме да говорим като тях и да правим това, което правят те, с надеждата да заприличаме на тях, но незнайно как Учителите винаги разбираха, че се преструваме. И ни биеха с камшик по-често от всички други деца.

Учителите бяха справедливи, защото ги назначаваха Съветите, а Съветите са гласът на самата справедливост, понеже са гласът на всички хора. И макар че понякога в най-тайното и тъмно кътче на сърцето си съжаляваме за онова, което ни сполетя на петнайсетия ни рожден ден, ние знаем, че то стана по наша вина. Ние нарушихме закона, защото не се вслушахме в думите на нашите Учители. Учителите казаха на всички:

— Не смейте и на ум да си избирате работа, която искате да вършите, щом напуснете Дома на Учениците. Ще работите каквото определи Съветът на Професиите. Защото Съветът, надарен с голяма мъдрост, знае по-добре от вас, с недостойните ви жалки умове, къде сте нужни за своите братя. А ако не сте им нужни, няма защо да обременявате земята със своите тела.

Ние знаехме това още от детството си, но проклятието над нас прекърши волята ни. Извършихме престъпление и сега го признаваме: извършихме голямото Престъпление на Предпочитанието. Предпочитахме определена работа и определени уроци пред други. Не ни се слушаше за историята на всички Съвети, избирани от времето на Голямото Прераждане насам. Но обичахме Науката на Нещата. Искяхме да знаем, да научим за всички неща, които съставляват света около нас. Задавахме толкова много въпроси, че Учителите ни забраниха да питаме.

Ние мислим, че на небето, под земята и в растенията, които никнат, се крият тайни. Но Съветът на Учените е казал, че няма тайни, а Съветът на Учените знае всичко. Всички ние научихме много от нашите Учители. Научихме, че земята е плоска, а слънцето се върти около нея и за това има ден и нощ. Научихме имената на всички ветрове, които духат над моретата и издуват платната на огромните ни кораби. Научихме как се пуска кръв, за да се лекуват всички болести по хората.

Ние обичахме Науката за Нещата. И когато се будехме в мрака и в потайностите на нощта, около нас нямаше наши братя, а виждахме само силуетите им в леглата и чувахме хъркането им, ние затваряхме очи, стискахме устни и затаяхахме дъх, за да не могат братята ни и по най-малкото потрепване да видят, чуват или отгатнат как си мислехме, че искаме, като дойде време, да ни изпратят в Дома на Учените.

От Дома на Учените идват всички съвременни велики открития, например най-новото, само отпреди сто години — как се правят свещи от восък и фитил, там са измислили и как да правим стъкло, което да слагаме на прозорците, за да ни пази от дъжда. За да извършват тези открития, Учените трябва да изследват земята, да извличат знания от реките, пясъка, ветровете и скалите. Ние мислехме, че ако ни изпратят в Дома на Учените, и ние ще можем да ги изучаваме. Ще можем да питаме, защото там не е забранено да се задават въпроси.

А въпросите не ни даваха мира. Не знаем защо проклятието, което тегне над нас, ни кара все да се стремим да опознаем неизвестното. Но не можем да устоим. Проклятието ни шепне, че на земята има велики неща и ако се опитаме, можем да ги изучим, но то не ни отговаря. Трябва да знаем, че може да се учи.

И така, желяхем да ни изпратят в Дома на Учените. Толкова силно го искахме, че нощем ръцете ни трепереха под завивките и ние ги хапехме, за да притъпим другата болка, която не можем да изтърпим. Това беше лошо и сутрин не смеехме да погледнем братята си в очите. Защото хората не бива да желаят нещо за себе си. И ние бяхме наказани, когато Съветът на Професиите дойде да ни даде Служебното Разпределение, в което на всички, навършили петнайсет години, се казва какво ще работят до края на дните си.

Съветът на Професиите дойде в първия ден на пролетта и се разположи в голямата зала. След това в залата влязохме всички ние, навършили петнайсет години, и всички Учители. Членовете на Съвета по Професиите седяха на висок подиум и казваха на всеки от Учениците по две думи. И извикваха имената на Учениците и когато те един след друг се изправяха пред тях, членовете на Съвета казваха: „Дърводелец“ или „Лекар“, или „Готвач“, или „Ръководител“. След това всички ученици вдигаха дясната си ръка и казваха:

— Да се изпълни волята на нашите братя.

Ако съвета кажеше „Дърводелец“ или „Готвач“, Учениците с това предназначение отиваха направо да работят, без повече да учат. Но онези Ученици, на които Съветът кажеше „Ръководител“, влизаха в Дома на Ръководителите най-високата постройка в Града, на три етажа. Там те учеха в течение на дълги години, за да могат да се кандидатираат и да бъдат избрани в Градския Съвет, Държавния Съвет и Световния Съвет — със свободно и всеобщо гласуване. Но ние не

искахме да станем Ръководител, въпреки че е голяма чест. Ние искахме да бъдем Учен.

И така очаквахме реда си в голямата зала и накрая чухме Съветът да вика нашето име: „Равенство 7–2521“. Пристъпихме към подиума, без краката ни да се подкосяват, и вдигнахме глава към Съвета. Той се състоеше от петима души, трима от мъжки пол и двама от женски. Косите им бяха побелели, а лицата — набръчкани като напуканата глина на пресъхнало речно корито. Бяха стари. Изглеждаха по-стари от мрамора, от който е направен Храма на Световния Съвет. Седяха пред нас неподвижно. Дори дъх не докосваше диплите на белите им тоги. Но ние знаехме, че са живи, защото показалецът на ръката на най-стария се вдигна, посочи ни и пак падна. Нищо друго не помръдна, устните на най-стария дори не потрепнаха, когато изрекоха:

— Уличен Метач.

Усетихме как жилите на шията ни се изпъват, когато вдигнахме още по-високо глава, за да погледнем в лицата на Съвета. Бяхме щастливи. Знаехме, че сме извършили престъпление, но сега ни се даваше възможност да се покаем. Щяхме да приемем Служебното Разпределение и на драго сърце да работим за своите братя, за да заличим греха си към тях, за който те не подозираха. Бяхме толкова щастливи, толкова горди със себе си и от победата над себе си. Вдигнахме дясната си ръка и казахме с най-ясния и твърд глас в залата през онзи ден:

— Нека се изпълни волята на нашите братя.

И погледнахме съвета право в очите, но техните очи бяха студени, като сини стъклени топчета.

И така, отидохме в Дома на Уличните Метачи. Той е сива къща в една тясна уличка. На двора има слънчев часовник, по който Съветът на Дома разбира колко е часът и кога да бие камбаната. Щом камбаната удари, всички ставаме от леглата. През прозорците, които гледат на изток, се вижда зелено студено небе. Сянката на слънчевия часовник отбелязва половин час, докато ние се облечем и закусим в столовата, където има пет дълги маси с по двайсет глинени чинии и двайсет глинени чаши на всяка от тях. После взели метли и гребла, тръгваме да работим по улиците на Града. Следа пет часа, когато слънцето се издигне високо в небето, се връщаме в Дома и обядваме. За това разполагаме с половин час. После пак отиваме да работим. След пет

часа по тротоара се появяват синкави сенки, небето също е синьо, яркосиньо, но без истинска светлина. Прибираме се за вечеря, която продължава един час. После камбаната бие и ние тръгваме в стройна колона за Обществено Събрание в една от Градските Зали. От Домовете на различните професии прииждат и други колони. Свещите са запалени, Съветите на различните Домове се качват на една платформа и ни говорят за нашите задължения и за братята ни. След това на платформата излизат гостуващи Ръководители и четат пред нас речите, които са произнесени същия ден в Градския Съвет, защото Градският Съвет представлява всички хора и всички трябва да знаят. След това пеем химни — Химн на Братството, Химна на Равенството и Химна на Колективния Дух. Когато се връщаме в Дома, небето е сиво-лилаво. После камбаната отново бие и ние тръгваме в стройна колона към Градския Театър за три часа Социален Отдых. Там на сцената се играе пиеса, в която два големи хора от Дома на Актърите, като два гласа задават въпроси и отговарят на тях. В пиесите се разказва за труда и какво голямо благо е той. После пак се връщаме в дома в стройна колона. Небето прилича на черно сито, пронизано от сребърни капки, които трепкат, готови да се отронят от него. Нощни пеперуди се блъскат в уличните фенери. След това си лягаме и спим, докато камбаната бие на сутринта. Спалните помещения са бели и чисти, в тях няма нищо друго, освен сто легла.

Така живеехме всеки ден в продължение на четири години, докато преди две пролети не извършихме своето престъпление. Така трябва да живеят всички, докато навършат четиридесет години. Тогава вече не са им останали сили. На четиридесет години ги изпращат в Дома на Безполезните, където живеят Старите. Старите не работят, защото Държавата се грижи за тях. Лятно време седят на слънце, а зиме — до огъня. Говорят рядко, защото са изморени. Старите знаят, че скоро ще умрат. Когато по чудо някои доживеят до четиридесет и пет, им викат Прастарите и децата ги зяпат, докато минават покрай Дома на Безполезните. Такъв трябва да бъде нашият живот и животът на всички наши братя, както и на братята, живели преди нас.

Такъв щеше да е нашият живот, ако не бяхме извършили престъплението, което промени всичко. Проклятието, което тегне над нас, ни накара да го извършим. Ние бяхме добър Уличен Метач и приличахме на всички свои братя Улични Метачи. Различавахме се

само по едно — проклетото ни желание да знаем. Вечер гледахме звездите прекалено дълго, гледахме дърветата и земята. А като чистехме двора в Дома на Учените, събирахме стъклениците, парчетата метал и изсушените кости, които те изхвърляха. Искаше ни се да задържим тези неща и да ги изследваме, но нямаше къде да ги скрием. И затова ги носехме на Градското Сметище. Но един ден направихме откритие.

Случи се по-предната пролет. Ние, Уличните Метачи, работим в бригади по трима и онзи ден бяхме със Съюз 5–3992, полуумния, и с Интернационал 4–8818. Съюз 5–3992 са болен и понякога получават гърчове, при което на устата им излиза пяна и очите им се побеляват. Интернационал 4–8818 не са като тях. Те са висок, силен момък и очите им приличат на светулки, защото в тях винаги проблясва смях. Щом погледнем Интернационал 4–8818, не можем да не се усмихнем в отговор. Заради това в Дома на Учениците не ги харесвах — защото не е редно да се смеем без причина. Не ги харесвах и понеже рисувах с въглен по стените картини, на които хората се смееха. Само на братята ни в Дома на Художниците е разрешено да рисуват картини, затова изпратиха Интернационал 4–8818 в Дома на Уличните Метачи, също като нас.

Интернационал 4–8818 и ние сме приятели. Лошо е да се каже такова нещо, защото е престъпление — тежкото Престъпление на Предпочитанието — да обичаш някои хора повече от другите, понеже трябва да обичаме всички хора и всички са наши приятели. Затова Интернационал 4–8818 и ние никога не говорим за това. Но го знаем, като се погледнем в очите. И тогава, докато се гледаме безмълвно, двамата осъзнаваме и други неща, странни неща, за които няма думи, неща, които ни плашат.

Та, в онзи ден по предишната пролет Съюз 5–3992 получи гърчове на края на Града, близо до Градския Театър. Ние с Интернационал 4–8818 ги оставихме да лежат в сянката, която хвърля шатрата на Театъра, и тръгнахме да си довършим работата. Отидохме заедно до дерето зад Театъра. Там има само дървета и бурени. От другата страна на дерето се простира равнина, а зад нея е Непозволената Гора, за която хората не бива да мислят.

Събирахме хартийките и боклуците, които вятърът беше довял от Театъра, и изведнъж видяхме сред бурените железен прът. Беше стар,

ръждясал от дъждовете. Започнахме да го дърпаме с все сила, но той не помръдваше. Затова извикахме Интернационал 4–8818 и заедно разровихме земята около него — тогава внезапно пръстта под нас хлътна и видяхме стара желязна решетка над черна дупка.

Интернационал 4–8818 стъпиха назад. Но ние дръпнахме решетката и тя поддаде. А под нея видяхме метални пръстени като стъпала, които се спускаха в тъмна шахта без дъно.

— Ние ще слезем — казахме на Интернационал 4–8818.

— Забранено е — отвърнаха те.

— Съветът не знае за тази дупка, затова не може да е забранено — рекохме ние.

А те отговориха:

— След като Съветът не знае за тази дупка, няма закон, който позволява да влизаме в нея. А всичко, което не е позволено със закон, е забранено.

Но ние казахме:

— Независимо от това ние ще влезем.

Тях ги беше страх, но останаха при дупката и ни гледаха как влизаме.

Вкопчихме се в металните пръстени с ръце и крака и започнахме да слизаме. Не виждахме нищо под себе си. А отворът към небето се смаляваше все повече, докато стана колкото копче. Но ние продължавахме да слизаме. Накрая краката ни докоснаха земята. Разтъркахме очи, защото не виждахме нищо. Постепенно свикнахме с мрака, но тогава не можахме да повярваме на очите си.

Невъзможно беше хората, които познаваме, или онези преди тях да са построили подобно нещо. Беше огромен тунел. Стените бяха твърди и гладки на пипане, приличаха на каменни, но не бяха от камък. На земята имаше тънки дълги желязни релси, всъщност направени не от желязо, а от нещо гладко и студено като стъкло. Коленичихме и запълзяхме, като с една ръка опипвахме желязната линия, за да следим къде ще ни отведе. Но пред нас беше непрогледна нощ. В мрака проблясваха само желязните релси, прави и бели, сякаш ни викаха да ги следваме. Но ние не можехме да продължим, вече не виждахме петното от светлина, останало назад. Затова се обърнахме и запълзяхме обратно, все така с ръка върху желязната релса. И сърцето ни туптеше без причина в пръстите ни. И тогава разбрахме.

Изведнъж осъзнахме, че това място е останало от Времената, За Които Не Бива Да Се Говори. Значи беше истина — тези времена бяха съществували, както и всички техни чудеса. Преди десетки стотици години хората са знаели тайни, които ние сме изгубили. И тогава си помислихме: „Това място е лошо. Проклети са онези, които докоснат неща от Времената, За Които Не Бива Да Се Говори“. Но докато влизахме, ръката ни следваше релсата, вкопчена в желязото, сякаш не искаше да го пусне, сякаш кожата беше жадна и молеше метала да прелее в нея от тайната течност, пулсираща в студеното му тяло. Качихме са на повърхността. Интернационал 4–8818 ни огледаха и се дръпнаха назад.

— Равенство 7–2521 — казаха те, — лицето ви е бяло.

Но ние не можехме да говорим и само стояхме и ги гледахме.

Те направиха крачка назад, като че ли не смееха да ни докоснат. После се усмигнаха, но в усмивката им нямаше веселие, а недоумение и молба. Но ние все още не можехме да говорим и те казаха:

— Ще докладваме на Градския Съвет за нашата находка и двамата ще ни наградят.

Тогава проговорихме. Гласът ни беше твърд, в него нямаше никаква милост.

— Няма да докладваме на Градския Съвет за нашата находка. На никого няма да казваме.

Те си затулиха ушите с длани, понеже никога не бяха чували такива думи.

— Интернационал 4–8818, значи ще съобщите за нас на Съвета и ще гледате как ни бичуват до смърт пред очите ви? — попитахме ние.

Внезапно те се изпънаха и отговориха:

— По скоро ще умрем.

— Тогава мълчете — казахме ние. — Това място е наше. То принадлежи на нас, Равенство 7–2521, и само на нас. Ако някога се откажем от него, ще се откажем от живота си.

И тогава видяхме, че очите на Интернационал 4–8818 са пълни до горе със сълзи, които не смееха да се отронят. Те прошепнаха с треперещ глас, така че едва се разбираше какво казват:

— Волята на Съвета е над всичко друго, защото това е волята на нашите братя, която е свещена. Но щом вие желаете така, ние ще ви

послушахме. По-добре да сме лош заедно с вас, отколкото добър с всички свои братя. Дано Съветът се смили над двама ни!

После си тръгнахме заедно към Дома на Уличните Метачи. Вървахме, без да говорим.

И така всяка вечер, когато звездите бяха високо и Уличните Метачи седяха в Градския Театър, ние, Равенство 7–2521, се промъквахме навън и тичахме в тъмното до нашето място. Лесно е да се излезе от Театъра — когато духнат свещите и Актьорите се качат на сцената, никой не може да види как пропълзявахме под седалката и се промушвахме под платницето на шатрата. А по-късно с лекота се промъквахме и се нареждахме до Интернационал 4–8818, когато колоната тръгваше от Театъра. На улиците е тъмно и няма хора, защото не е разрешено да вървим из града без работа. Всяка вечер ние тичаме до дерето и отместваме камъните, с които крием от хората желязната решетка. Всяка вечер по три часа ние стоим под земята сами.

Откраднахме свещи от Дома на Уличните Метачи, откраднахме също кремък, ножове и хартия и ги донесохме на това място. От Дома на Учените откраднахме стъкленици, прахове и киселини. И сега прекарваме в тунела по три часа всяка вечер и учим. Топим непознати метали, смесваме киселини, режем телата на животни, които намираме в Градското Сметище. Направихме си пещ с тухли, събрани по улиците, и горим в нея клони, които намираме в дерето. Пламъкът трепка, по стените танцуват сини сенки и никакъв хорски звук не ни пречи.

Откраднахме ръкописи. Това е тежко престъпление. Ръкописите са безценни, защото нашите братя в Дома на Писарите цяла година преписват с четливия си почерк по един-единствен ръкопис. Ръкописите са рядкост, пазят ги в Дома на Учените. И така, ние седим под земята и четем откраднатите ръкописи. Две години изминаха, откакто открихме това място. И за тези две години научихме повече, отколкото през десетте години, прекарани в Дома на Учениците.

Научихме неща, за които не пише в ръкописите. Разбулихме тайни, за които Учените не знаят. Разбрахме колко необятно е неизвестното, разбрахме, че и няколко човешки живота не са достатъчни, за да стигнем до края на търсенето си. Но ние не искаме то да свършва. Единственото ни желание е да бъдем сами, да учим и да

усещаме как с всеки изминал ден зрението ни става все по-зорко от това на сокол и по-бистро от планински кристал.

Неведоми са пътищата на злото. В очите на нашите братя ние сме вероломни. Не се подчиняваме на волята на Съветите. Единствени сред хилядите, които крачат по тази земя, в този час ние вършим нещо само защото така искаме. Човешкият ум не може да осъзнае колко ужасно е нашето престъпление. Ако то се разкрие, човешкото сърце не би побрало естеството на нашето наказание, което ще ни сполети. Никога, дори в спомените на онези, които са живели преди Прастарите, хората не са вършили това, което вършим ние.

Ала ние не изпитваме нито срам, нито разкаяние. Казваме си, че сме отрепка и предател. Но не усещаме тежест в душата си, нито страх в сърцето си. И ни се струва, че душата ни е прозрачна като езеро, обезпокоявано само от очите на слънцето. А в сърцето ни — неведоми са пътищата на злото! — в сърцето ни за пръв път от години цари покой.

II.

Свобода 5–3000... Свобода пет — три хиляди... Свобода 5–3000...

Искаме да пишем до безкрай това име. Искаме да го изречем, но дръзваме само да го прошепнем. Защото на мъжете е забранено да забелязват жените и на жените е забранено да забелязват мъжете. Ние обаче мислим за една измежду жените с име Свобода 5–3000, само за тях и за никой друг.

Жените, чиято работа е да обработват земята, живеят в Домовете на Селяните извън Града. На края на града има голям път, който се вие на север и ние, Уличните Метачи, трябва да го поддържаме чист до първия километричен камък. Покрай пътя се точи жив плет, а зад него се простират нивите. Те са черни, разорани и приличат на огромно ветрило, с браздите, събрани в невидима длан зад хоризонта. Те излизат от тази длан и се разперват все по-широко, като идват към нас, като черни плисета, в които проблясват тънки зелени пайети. Жените работят из нивите и на вятъра белите им туники са като крилете на чайки, които пляска над черната земя.

Именно там видяхме Свобода 5–3000 да вървят между браздите. Тялото им беше право и тънко като стоманено острие. Очите им бяха тъмни, твърди и искрящи, в тях нямаше нито страх, нито милост, нито вина. Косата им беше златна като слънцето, вееше от вятъра, блестяща и дива, сякаш предизвикваше мъжете да я удържат. Те хвърляха от шепата си семена, все едно благоволяваха да подхвърлят презрян подарък, а земята беше просяк под краката им.

И тогава чухме някакъв глас от другите да ги нарича по име: „Свобода 5–3000“ и те се обърнаха и тръгнаха обратно. Така ние научихме името им и ги гледахме как се отдалечават, докато бялата им туника се изгуби в синята мъгла.

А на следващия ден, когато отидохме при северния път, ние не откъсвахме очи от Свобода 5–3000, които работеха на нивата. И всеки следващ ден очаквахме като болен часа, когато можехме да отидем на

северния път. И там всеки ден гледахме Свобода 5–3000. Не можем да кажем дали те също ни гледаха, но така ни се струваше.

А един ден те се приближиха към плета и неочаквано се обърнаха към нас, сякаш ги завъртя вихър. Изведнъж застанаха като вкаменена и ни гледаха, без да отместват поглед, право в очите. На лицето им нямаше усмивка или приветствие. Но изражението им беше напрегнато, очите им — тъмни. После се обърнаха пак така внезапно и се отдалечиха.

Но на следващия ден, когато отидохме на пътя, те се усмигнаха. И ние се усмигнахме в отговор. Главата им се отметна назад, ръцете им се отпуснаха, сякаш внезапно умора налегна ръцете и бялата им шия. Не гледаха нас, а небето. После ни хвърлиха поглед през рамо и ни се стори, че ръка докосва тялото ни, гали ни нежно от устните до нозете.

И всяка сутрин след това ние се поздравявахме с поглед. Не смеехме да говорим. Престъпление е да се говори с хора от други професии, освен в групи на Обществените Събрания. Но веднъж, както стояхме до плета, ние вдигнахме длан към челото си и после я протегнахме бавно към Свобода 5–3000. Ако други бяха видели това нямаше нищо да се досетят. Отстрани изглеждаше, че си засенчваме очите. Но Свобода 5–3000 видяха това и го разбраха. Те вдигнаха длан към челото си и я сведоха по същия начин. Така ние всеки ден поздравявахме Свобода 5–3000 и те ни отвърщаха, без никой да заподозре.

Това наше ново престъпление не ни учудва. То е второто ни Престъпление на Предпочитание, защото не мисли за всички свои братя, както би трябвало, а само за една и тяхното име е Свобода 5–3000. В мислите си ние им дадохме име. Наричахме ги Златната. Да се дават имена на хората, които ги различават от другите, е грях. Но въпреки това ние ги наричахме Златната, защото те не приличат на другите.

И ние не обръщаме внимание на закона, който казва, че мъжете не бива да мислят за жени, освен по Времето за Сношение. Това е една нощ през пролетта, когато изпращат всички мъже над двайсет и всички жени над осемнайсет години в Градския Дворец за Сношаване. За всеки мъж Съветът по Евгеника определя по една жена. Всяка зима се раждат деца, но жените не виждат своите деца и децата не познават

своите родители. Два пъти досега са ни изпращали в Двореца за Сношаване, но това е грозно и срамно, за което не обичаме да мислим.

Вече сме нарушили толкова много закони, а днес извършихме още едно престъпление. Днес говорихме със Златната.

Другите жени бяха навътре в нивата, когато ние спряхме до плета покрай пътя. Златната бяха коленичили до вадата, която тече през нивата. Капките вода, които падаха от шепите им, докато ги вдигаха към устните си, приличаха на огнени искри под слънцето. Изведнъж Златната ни видяха, но не помръднаха, останаха все така на колене, като ни гледаха, а по бялата им туника играеха кръгчета светлина, слънчеви отблясъци от водата във вадата, и една искряща капка се отрони от пръста им и увисна като замръзнала във въздуха.

Тогава Златната се изправиха и пристъпиха към плета, все едно бяха чули зова на очите ни. Другите двама Улични Метачи в нашата бригада се намираха на стотина крачки далеч от пътя. И ние си мислихме, че Интернационал 4–8818 няма да ни предадат, а Съюз 5–3992 няма да разберат. Погледнахме прави към Златната и видяхме сенките на миглите им върху белите им бузи и слънчевите лъчи по устните им.

— Вие сте красива, Свобода 5–3000 — казахме.

Лицето им не потрепна и те не отместиха поглед. Само очите им се разшириха и в тях се четеше тържество, но под него се криеха неща, които не можехме да разгадаем.

А после те попитаха:

— Как се казвате?

— Равенство 7–2521 — отговорихме.

— Вие не сте един от нашите братя, Равенство 7–2521, защото не искаме да сте един от тях.

Не можехме да кажем какво означаваше това, защото за смисъла му няма думи, но го знаем и без думи, а тогава също го разбрахме.

— Не — отговорихме ние, — и вие не сте една от нашите сестри.

— Ако ни видите сред множество жени, ще ни погледнете ли?

— Ще ви погледнем, Свобода 5–3000, дори да ви видим сред всичките жени на земята.

И тогава те попитаха:

— Уличните Метачи в различни части на града ли ги изпращат, или работят все на едно място?

— Винаги работят на едно и също място — отговорихме ние, — и никой няма да ни отнеме този път.

— Вашите очи — казаха те — не приличат на никого сред мъжете.

И внезапно без причина ни осени една мисъл и усетихме повеи на хлад в стомаха.

— На колко години сте? — попитахме.

Те разбраха нашата мисъл, защото сведоха очи за пръв път.

— На седемнайсет — прошепнаха.

А ние въздъгнахме, сякаш от плещите ни падна товар, защото се бяхме сетили без причина за Двореца за Сношаване. Помислихме си, че няма да позволим да изпратят там Златната. Как да предотвратим това, как да противостоим на волята на Съветите, не знаехме, но внезапно разбрахме, че ще го сторим. Не е ясно само защо ни хрумна мисълта за това, защото тези грозни неща нямат нищо общо с нас и със Златната. Каква връзка могат да имат?

Но както стояхме до плета, усетихме как устните ни се свиват с омраза, внезапна омраза към всички наши братя. А Златната видяха това и се усмигнаха и за пръв път съзряхме в усмивката им тъга. Вероятно с женската си мъдрост Златната бяха разбрали повече, отколкото можем да разберем ние.

След това на нивата се появиха три от сестрите и се запътиха към нас. Златната се отдалечиха от плета, взеха торбата със семена и започнаха да ги хвърлят в браздите. Но семената се разхвърчаха навсякъде, защото ръката на Златната трепереше.

Въпреки това, докато се връщахме към Дома на Уличните Метачи, на нас ни се прииска да запеем без причина.

А вечерта ни порицаха в столовата, защото, без да се усетим започнахме да тананикаме мелодия, която никога не бяхме чували. Но не е редно да се пее без причина, освен на Обществените събрания.

— Пеем, защото сме щастливи — отговорихме на члена на Съвета на Дома, които ни порицаха.

— Наистина сте щастливи — казаха те. — Може ли хората да не са щастливи, когато живеят за своите братя?

И сега, когато седим в нашия тунел, ние разсъждаваме над тези думи. Забранено е да не бъдем щастливи. Защото, както ни се обяснява от край време, хората са свободни и земята е тяхна, а всички неща на

земята принадлежат на всички хора, и волята на всички заедно е добра за всички и затова всички хора трябва да бъдат щастливи.

Ала докато си събличахме дрехите, изправени вечер в голямата зала, ние оглеждаме своите братя и се чудим. Главите на братята ни са сведени. Очите им са унили и те никога не срещат погледите си. Раменете на нашите братя са прегърбени, мускулите им са обтегнати, сякаш телата им се свиват и искат да станат толкова малки, че да не се виждат. Докато гледаме нашите братя, в ума ни се промъква една дума и тази дума е страх.

Страх витае във въздуха, в спалните помещения и на улицата. Страх броди из Града, страх без име и без форма. Всички го усещат, но никой не дръзва да говори.

И ние го усещаме, когато сме в Дома на Уличните Метачи. Но тук, в нашия тунел вече не го чувстваме. Под земята въздухът е чист. Не мирише на хора. И тези три часа ни дават сили да преживяваме всичките останали часове на повърхността.

Нашето тяло ни издава и Съветът на Дома ни гледа с подозрение. Не е хубаво да се изпитва прекалено голяма радост или да се радваме, че тялото ни живее. Защото ние нямаме значение и не бива да има значение дали сме живи или мъртви. Това зависи от волята на братята ни. Ала ние, Равенство 7–2521, се радваме, че живеем. Ако това е порок, не ни трябва добродетели.

Но нашите братя не приличат на нас. Не всичко е наред с тях. Например Братство 2–5503, мълчаливо момче с умни, добри очи. Те се разплакват внезапно и безпричинно и денем, и нощем. Ридания, които не могат да обяснят, разтърсват тялото им. А Солидарност 9–6347, буден момък, които денем не се страхуват, викат на сън: „Помощ, помогнете ни, помогнете ни!“, и от гласа им ни побиват тръпки до мозъка на костите, но Лекарите не могат да излекуват Солидарност 9–6347.

И докато се събличаме вечер на мъждивата светлина от свещите, нашите братя мълчат, защото не смеят да изрекат онова, което мислят. Защото всички трябва да са на едно и също мнение, а те не знаят дали техните мисли са като мислите на останалите и затова ги е страх да говорят. И те се радват, когато свещите угасват. Но ние Равенство 7–2521, гледаме небето през прозореца и виждаме в него покой, чистота

и достойнство. Накрая на града се шири равнината, а зад нея, черна под черното небе, е Непозволената Гора.

Ние не искаме да гледаме Непозволената Гора. Не искаме да мислим за нея. Но очите ни винаги се връщат към черното петно на хоризонта. Хората никога не влизат в Непозволената Гора, защото няма как тя да се изследва и между древните дънери, изправени като стражи на страшни тайни, не минава път. Мълви се, че веднъж или два пъти за сто години по някой измежду мъжете от Града бягат сам в Непозволената Гора без нужда или причина. Тези мъже не се връщат. Умират от глад или биват разкъсани от дивите зверове, които скитат в Гората. Но нашите Съвети казват, че това е само легенда. Ние сме чували, че по света, между Градовете, има много Незнайни Гори. Мълви се, че те растат върху развалините на множество градове от Времената, За Които Не Бива Да Се Говори. Дърветата са погълнали отломките и костите под тях, както и всички неща, които са загинали.

И докато гледаме нощем към Непозволената Гора, ни мислим за тайните от Времената, За Които Не Бива Да Се Говори. Питаме се как е станало така, че светът да изгуби тези тайни. Чували сме легендите за голямата битка, в която повечето хора са били на едната страна, а само шепа — на другата. Те били Лошите и били победени. После по цялата земя се разбушували огромни пожари. И в тях всички Лоши загинали. А пожарът, който се нарича Зора на Голямото Прераждане, бил Пожарът на Ръкописите, в тях изгорели всички писания на Лошите, а с тях и техните думи. Цели три месеца огромни огнени планини се издигали на площадите в Градовете. След това дошло Голямото Прераждане.

Думите на Лошите... Думите от Времената, За Които Не Бива Да Се Говори... Кои са думите, които сме изгубили?

Дано Съветът се смили над нас! Не искахме да напишем този въпрос и не съзнавахме какво правим, докато не го написахме. Няма да задаваме този въпрос, дори и наум. Няма да си търси смъртта.

И все пак...Все пак...

Съществува една дума, една-единствена дума, която липсва в езика на хората, но някога я е имало. И това е Думата, Която Не Бива Да Се Казва, не бива и да се чува. Но понякога, наистина рядко, но се случва един измежду хората да открият тази дума. Намират я на късчета от стари ръкописи или издълбана върху отломки от древни

каменни плочи. Но когато я изрекат, ги осъждат на смърт. В този свят единственото престъпление, което се наказва със смърт, е престъплението да изречеш Думата, Която Не Бива Да Се Казва.

Ние сме виждали как изгориха жив един от тези мъже на площада в Града. И тази гледка стои пред очите ни през всичките години от тогава, преследва ни и не ни дава мира. Тогава бяхме малък, на 10 години. Стояхме на големия Площад заедно с всички деца и всички възрастни в Града, изпратени да гледат изгарянето. Изкараха Престъпника на площада и ги поведоха към кладата. Бяха откъснали езика им, за да не могат повече да говорят. Престъпникът бяха млад и висок. Имаха златна коса и очи, сини като утрото. Вървяха към кладата, без да трепнат. И от всички лица на площада, които викаха, ревяха и проклинаха, тяхното лице беше спокойно и най-щастливо.

Докато оковаваха тялото им с вериги на кладата и палеха огъня, Престъпникът гледаха Града. От края на устата им се стичаше тънка струйка кръв, но устните им се усмихваха. И тогава ни споходи една чудовищна мисъл, която и до сега не ни е напускала. Бяхме чували за Светците. Има Светци на Труда, Светци на Съветите и Светци на Голямото Прераждане. Но никога не бяхме виждали Светец, нито знаехме как изглежда. Ала тогава, на площада, ние си помислихме, че лицето в пламъците пред нас, лицето на Престъпника, изрекъл Думата, Която Не Бива Да Се Казва, е също като лицето на Светец.

Докато пламъците се издигаха, се случи нещо, което съзряха само нашите очи — в противен случай днес нямаше да сме живи. Но може и само да ни се е привидяло. Стори ни се, че очите на Престъпника избраха нас сред множеството и се вторачиха право в нас. В очите им нямаше болка, те сякаш не подозираха за мъките на тялото. В тях имаше само радост и гордост, гордост, по-възвишена, отколкото подобава на човеците. И сякаш тези очи се опитаха да ни кажат нещо сред пламъците, да изпратят безмълвно до нашите очи някаква дума. И сякаш тези очи ни умоляваха да уловим тази дума и да не я пускаме, да я задържим на земята. Но пламъците се издигнаха още по-високо и ние не можехме да отгатнем думата...

Коя е тя — питаме, дори да изгорим за нея като Светеца на кладата — коя е Думата, Която Не Бива Да Се Казва?

III.

Ние, Равенство 7–2521, открихме нова природна сила. Открихме я сам и само ние знаем за нея.

Ето, изречено е. Нека сега, щом трябва, ни бичуват с камшик заради това. Не знаем каква е тази сила, не знаем от къде идва. Но познаваме нейната природа, наблюдавахме я и работихме с нея. За пръв път я открихме преди 2 години. Една вечер, както разрязвахме тялото на умряла жаба, забелязахме, че кракът ѝ потрепва. Движеше се, въпреки че тя беше мъртва. Някаква сила, непозната на хората, го караше да се движи. За нас това беше непонятно. Но накрая след много опити открихме отговора. Жабата висеше закачена на медна тел, и не друго, а металът на ножа беше изпратил странна сила до медта през лимфата в тялото на жабата. Ето защо ние сложихме парче мед и парче цинк в буркан със солена разтвор, допряхме до тях една жица и под пръстите ни стана чудо, каквото не се беше случвало до тогава, ново чудо и нова сила.

Това откритие не ни даваше покой. Започнахме да работим над него повече, отколкото над всичко друго, което изучавахме. Извършвахме всевъзможни опити и с всяка стъпка пред нас се разкриваше ново чудо. Разбрахме, че сме открили най-голямата сила на земята. Защото тя не се подчинява на нито един закон, познат на хората. Тя кара иглата да се движи и обръща стрелката на компаса, който откраднахме от Дома на Учените. Но още като малки ни учеха, че магнитът сочи на север и това е закон, който нищо не може да отмени, но нашата нова сила противоречи на всички закони. Ние открихме, че тя поражда светкавици, а досега никой не знаеше каква е причината за светкавиците. Когато се развихреше буря, ние забивахме до дупката дълъг стоманен прът и го наблюдавахме отдолу. Виждахме как безброй пъти го удря гръм. И сега знаем, че металът привлича небесната сила и той може да я излъчва.

Ние направихме странни неща с помощта на това наше откритие. Използвахме медните жици, които намерихме под земята. Обходихме

тунела, като си осветявахме пътя със свещ. Успяхме да изминем само половин миля, защото и двата края са затрупани от пръст и камъни. Ние събрахме всички предмети, които намерихме, и ги занесохме до работното си място. Открихме странни кутии с метални решетки в тях, с множество метални струни, жички и намотки. Намерихме жици, които водеха до странни стъклени топки по стените, в които имаше метални нишки, по-тънки от паяжина.

Тези неща ни помагат в работата. Ние не ги разбираме, но мислим, че хората от Времената, За Които Не Бива Да Се Говори, са познавали небесната сила и тези предмети имат някаква връзка с нея. Не знаем, но ще разберем. Вече не можем да спрем, въпреки че е страшно да сме сам в познанията си.

Нито един измежду хората не могат да притежават по-голяма мъдрост от множеството Учени, избрани от всички, заради тяхната мъдрост. Но ние можем. Ние го правим. Опитвахме се да не кажем това, но ето, че го казахме. Ала това няма значение за нас. Ние забравяхме за всички хора, за всички закони, за всички предмети, освен за нашите метали и жици. Толкова много още има за учене! Толкова дълъг път се простира пред нас и какво значение има, че трябва да го извървим сам!

IV.

Много дни изминаха, преди да успеем отново да поговорим със Златната. Но ето, че дойде денят, в който небето побеля, сякаш слънцето беше избухнало и беше пръснало пламъците си във въздуха. Нивите се простираха неподвижни, без никакъв полъх, а прахът на пътя белееше под лъчите. Затова жените на нивите бяха изтощени, работеха мудро и се намираха далеч от пътя, когато ние стигнахме там. Но Златната стояха сама до плета и чакаха. Ние спряхме и видяхме, че техните очи, толкова сурови и надменни към света, ни гледаха така, сякаш биха се покорили на всяка наша дума.

И тогава ние казахме:

— Ние ви дадохме име в мислите си, Свобода 5–3000.

— Какво е нашето име? — попитаха те.

— Златната.

— И ние не ви наричаме Равенство 7–2521, когато мислим за вас.

Те ни погледнаха право в очите и отговориха с високо вдигната глава.

— Непобеденият.

Дълго време ние не можахме да кажем нищо. А накрая рекохме:

— Такива мисли са забранени, Златна.

— Но вие мислите за това и искате и ние да мислим.

Погледнахме ги в очите и не можехме да излъжем.

— Да — прошепнахме. Те се усмихнаха и ние добавихме: — Мила наше, не ни слушайте.

Те отстъпиха назад, очите им се отвориха широко и се втренчиха в нас.

— Кажете пак тези думи — прошепнаха.

— Кои думи? — попитахме. Те не отговориха, но ние знаехме.

— Мила наша — прошепнахме.

Мъжете никога не казват това на жените.

Главата на Златната се наведе бавно и те заставаха неподвижно пред нас, с ръце, отпуснати край тялото и длани, обърнати към нас,

сякаш тялото им се предаваше покорно на очите ни. Ние не можехме да кажем нищо.

После те вдигнаха глава и рекоха просто и нежно, като че ли искаха да забравим някаква тяхна тревога.

— Денят е горещ, вие работите часове наред и сигурно сте уморени.

— Не сме — отвърнахме.

— Сред нивата е по-прохладно и има вода за пиене — казаха те. — Жадни ли сте?

— Да — казахме ние, — но не можем да минем от другата страна на плета.

— Ние ще ви донесем вода — казаха те.

Коленичиха до водата, гребнаха вода в шепи, изправиха се и я поднесоха към устните ни.

Не знаем дали отпихме. Изведнъж осъзнахме, че дланите им са празни, но ние продължаваме да притискаме устни към тях, и те съзнаваха това, но не помръднаха.

Вдигнахме глава и отстъпихме. Не разбрахме какво ни накара да го направим и ни беше страх да разберем.

Златната също отстъпиха и се загледаха с почуда в дланите си. След това, въпреки че бяхме сами, си тръгнаха, но заднишком, като че ли не можеха да ни обърнат гръб, с вдигнати пред себе си ръце, сякаш не можеха да ги отпуснат.

V.

Успяхме. Създадохме го. Извлякохме го от нощта на вековете. Ние сам. С нашите ръце. С нашия ум. Нашите и на никой друг.

Не знаем какво говорим. Вие ни се свят. Гледаме светлината, която създадохме. Каквото и да кажем тази вечер, ще ни се прости...

След безброй дни и проби днес завършихме работата над един старинен предмет от остатъци от Времената, За Които Не Бива Да Се Говори — стъклена кутия, проектирана така, че небесната сила да дава по-голяма мощ, отколкото сме постигали досега. И когато допряхме жиците до тази кутия, когато затворихме веригата, жичката светна! Оживя, стана червена и кръг светлина падна върху камъка пред нас. Ние стояхме, хванали главата си в ръце. Не можехме да разберем това, което създадохме. Не бяхме докоснали кремък, не бяхме пуснали искри. Но ето, че блестеше светлина, светлина, която идваше отникъде, светлина от сърцето на метала.

Духнахме свещта. Мракът ни погълна. Около нас не остана нищо, само нощта и в нея една тънка огнена нишка, като цепнатина на стената на затвор. Приближихме дланите си към жичката и видяхме пръстите си под червената светлина. Не можехме нито да видим, нито да усетим тялото си и в този миг не съществуваше нищо друго, освен нашите ръце над една жичка, която сияеше в черната бездна.

Тогава помислихме за значението на това, което стоеше пред нас. Можем да осветим нашия тунел, Града и всички Градове на света само с метални жички. Можем да дадем на нашите братя нова светлина, почиста и по-ярка от всяка, която познават. Хората могат да създават небесната сила и да я използват, както пожелаят. Нейните тайни и могъществото ѝ нямаат предел и тя може да ни даде всичко, стига само да го поискаме.

И тогава разбрахме какво трябва да направим. Нашето откритие е прекалено голямо, за да продължим да си губим времето с метене на улици. Не бива да пазим тайната само за себе си, скрита под земята. Трябва да я покажем на всички хора. Трябва да разполагаме с цялото

си време, трябва ни работните помещения в Дома на Учените, трябва ни помощта на нашите братя. Учените, мъдростта им, обединена с нашата. Всички нас ни очаква толкова много работа, достатъчна за всички Учени на света.

След един месец в нашия Град трябва да се събере Световният Съвет на Учените. Това е огромен Съвет, в който са избрани най-умните хора от всички земи и той се заседава веднъж годишно в различни Градове на земята. Ние ще отидем там и ще поднесем на Съвета като дар стъклената кутия с небесната сила. Ще признаем пред тях всичко. Те ще видят, ще разберат и ще простят. Защото нашият дар е по-голям от престъплението ни. Те ще обяснят това на Съвета по Професиите и ние ще бъдем разпределени в Дома на Учените. Никога до сега не се е правило подобно нещо, но и дар като този никога не е бил предлаган на хората.

Трябва да чакаме. Трябва да пази тунела както никога досега. Защото ако други хора, освен Учените, узнаят тайната ни, те няма да я разберат и няма да ни повярват. Ще видят единствено престъплението ни, това, че сме работили сами, и ще унищожат и нас, и светлината ни. Ние не даваме пет пари за тялото си, но светлината ни е... Разтваряме широко ръце. За пръв път разбираме колко са силни. И ни хрумва една странна мисъл: за пръв път в живота си ние се питаме как изглеждаме. Хората никога не виждат лицата си и не питат своите братя за това, защото е лошо да ни интересува нашето лице и тяло. Но тази вечер, незнайно защо, ни се ще да можехме да видим как изглеждахме.

Всъщност ни интересува. За пръв път нашето тяло ни интересува. Защото тази жичка е част от него, като вена, изтръгната от него, сияеща с нашата кръв. С кое се гордеем — с тази метална нишка, или с ръцете, които я направиха? Дали изобщо двете могат да се разграничават?

VI.

Ние сме писали от трийсет дни. Трийсет дни не сме излизали от тук, в нашия тунел. Заловиха ни.

Случи се в онази вечер, в която писахме за последен път. Тогава забравихме да следим пясъка в стъкленницата, който ни казва кога са минали три часа и е време да се върнем в Градския Театър. Когато се сетихме, пясъкът беше изтекъл.

Затичахме се към Театъра. Но голямата шатра се издигаше сива и няма на фона на небето. Пред нас се простираха улиците на Града, тъмни и безлюдни. Ако се бяхме върнали да се скрием в тунела, щяха да ни намерят, а така да намерят и светлината. Затова се запътихме към Дома на Уличните Метачи.

Членовете на Съвета на Дома започнаха да ни разпитват и ние гледахме лицата им, но по тях не се четеше нито любопитство, нито гняв, нито милост. И затова, когато най-старият сред тях ни попита: „Къде бяхте?“, ние помислихме за стъклената кутия и за светлината и забравихме всичко останало. Затова отговорихме:

— Няма да кажем.

Най-старият не ни разпитваха повече. Те се обърнаха към двамата по-млади и казаха с отегчение:

— Отведете нашия брат Равенство 7–2521 в Двореца за Поправително Задържане. Бийте ги с камшици, докато признаят.

Заведоха ни в Каменната Стая под Двореца за Поправително Задържане. Тя беше без прозорци, вътре имаше само един метален стълб. До него стояха двама мъже само по кожени престилки с кожени качулки, които скриваха лицата им. Онези, които ни доведоха, си тръгнаха, като ни оставиха с двамата Съдии, които стояха в ъгъла на стаята. Те бяха ниски, слаби мъже, посивели, прегърбени. Дадоха знак на двамата с качулките.

Те ни разкъсаха дрехите, събориха ни на колене и завързаха ръцете ни за металния стълб.

При първия удар на камшика имахме чувство, че гръбнакът ни е разцепен на две. След втория за миг не усетихме нищо, но после болката ни стисна за гърлото и дробовете ни, останали без въздух, пламнаха. Но ние не извикахме.

Камшикът свистеше като пеещ вятър. Опитахме се да броим ударите, но объркахме бройката. Знаехме, че удрят гърба ни, но вече нищо не усещахме. Пред очите ни танцуваше пламтяща решетка и можехме да мислим само за нея — за решетката от алени квадрати. После осъзнахме, че гледаме желязната решетка на вратата, а по стените бяха квадратите от камъните и камшикът дълбаеше квадрати на гърба ни, като резките се пресичаха в плътта.

След това видяхме пред себе си една ръка, свита в юмрук. Той ни удари по брадата, видяхме червената пяна от устата си върху слабите пръсти и Съдията попитаха:

— Къде бяхте?

Но ние дръпнахме глава, скрихме лицето ни във вързаните си ръце и прехапахме устни.

Камшикът пак изплющя. Ние се учудихме кой пръска по пода жар, защото видяхме червени капчици да искрят по камъните.

А след това всичко изчезна, с изключение на два гласа, които непрестанно лаеха един през друг, макар да знаехме, че между думите им има много минути мълчание:

— Къде бяхте къде бяхте къде бяхте къде бяхте?...

Устните ни помръднаха, но звукът заглъхна в гърлото ни и се чу само:

— Светлината... Светлината... Светлината...

После всичко изчезна.

Когато отворихме очи, лежахме по корем на тухления под на една килия. Видяхме две ръце далече пред нас върху тухлите. Раздвижихме ги и разбрахме, че са нашите. Но не можехме да помръднем тялото си. После се усмигнахме, защото си помислихме за светлината, за това, че не я предадохме. Лежахме в килията много дни. Вратата се отваряше по два пъти на ден, веднъж за мъжете, които носеха хляб и вода, и веднъж за Съдиите. Много Съдии идваха в нашата килия, първо най-обикновените, а после и най-почитаните Съдии в Града. Заставаха пред нас в белите си тоги и питаха:

— Готови ли сте да говорите?

Но легнали на пода, ние поклацахме глава. И те си отиваха.

Брояхме всеки ден и всяка нощ, които минаваха, и така знаехме, че трябва да избягаме тази нощ. Защото утре в нашия Град се събира Световният Съвет на Учените.

Лесно беше да избягаме от Двореца за Поправително Задържане. Ключалките на вратите са стари и няма пазачи. Няма защо да има пазачи, защото хората винаги са се подчинявали на Съветите и никой не се е опитвал да избяга от място, в което му е наредено да стои. Нашето тяло е здраво и силата бързо се върна в него. Ударихме врата и я разбихме. Промъкнахме се през тъмните коридори, минахме по тъмните улици и се спуснахме в нашия тунел.

Запалихме свещта и видяхме, че скривалището ни е останало тайно и нищо не е докосвано. Стъклената кутия стоеше, където я бяхме оставили, върху студената пещ. Какво значение имаха в този миг белезите по гърба ни!

Утре, посред бял ден, ние ще вземе кутията, ще оставим тунела отворен и, без да се крием, ще минем по улиците до Дома на Учените. Ще им поднесем най-големия дар, даван някога на хората. Ще им кажем истината. Ще им дадем страниците, които написахме, нашата изповед. След това ще обединим усилията си с техните и ще работим заедно с помощта на небесната сила за триумфа на човешкия род. Благославяме ви, братя! Утре вие ще ни приемете отново в обятията си и вече няма да сме отхвърлен. Утре пак ще станем един от вас. Утре...

VII.

Тук в гората е тъмно. Листата шумолят над главата ми, черни на фона на последното небесно злато. Мъхът е мек и топъл. Ще спим на него много нощи, докато горските зверове дойдат и разкъсат тялото ни. Отсега нататък единственото ни легло е мъхът. Единственото ни бъдеще — зверовете.

Вече сме стари, макар да бяхме млади сутринта, докато носехме стъклената кутия по улиците на Града към Дома на Учените. Никой не ни спря, защото наоколо нямаше хора от Двореца за Поправително Задържане, а другите не знаеха нищо. Никой не ни спря на вратата. Минахме през пустите коридори и влязохме в голямата зала, където Световният Съвет на Учените провеждаше тържествено заседание.

Когато влязохме, видяхме само небето през големите прозорци, синьо и лъчисто. След това очите ни се спряха на Учените, насядали около една дълга маса, приличаха на скупчени в края на небесната шир безформени облаци. Имаше хора, чиито прочути имена знаехме, и други, от далечни земи, чиито имена не бяхме чували. На стената над главите им видяхме голяма картина на двайсетимата видни мъже, които бяха изобретили свещта.

Като влязохме, главите на всички от Съвета се обърнаха към нас. Тези най-велики и мъдри хора на света не знаеха какво да мислят за нас и ни гледаха с удивление и любопитство, все едно бяхме чудо. Вярно е, че туниката ни беше изпокъсана и пропита с кафяви петна от кръв. Ние вдигнахме дясната си ръка и казахме:

— Поздравяваме ви, почитаеми братя от Световния Съвет на Учените!

Колектив 0–0009, най-възрастният и най-мъдрият от Съвета, попита:

— Кой сте вие, братко? Не приличате на Учен.

— Казваме се Равенство 7–2521 и сме Уличен Метач в този Град.

Сякаш ураганен вятър връхлетя залата, защото всички Учени заговориха едновременно, ядосани и уплашени.

— Уличен Метач! Уличен Метач нахълтва в Световния Съвет на Учените! Не може да бъде! Това е против всички правила и закони!

Но ние знаехме как да ги спрем.

— Братя! — извикахме. — Ние и нашите престъпления нямаме значение. Само братята ни имат значение. Не мислете за нас, защото ние сме нищо, но се вслушайте в думите ни, тъй както ви носим дар, какъвто никога не е бил даван на хората. Послушайте ни, защото ние държим в ръце бъдещето на човечеството.

И те започнаха да слушат.

Сложихме стъклената кутия на масата пред тях. Разказахме им за нея, за дългото ни търсене, за тунела и за бягството ни от Двореца за Поправително Задържане. Докато говорехме, нито една ръка не шавна в залата, нито едни око не трепна. Щом опряхме жиците до кутията, всички се наведоха напред, седяха неподвижно и наблюдаваха, с поглед върху жицата. Бавно, съвсем бавно, като руменина върху бузите, в жицата затрепери червено пламъче. А после тя светна.

Но хората от Съвета бяха ужасени. Те скочиха на крака, побягнаха далече от масата и се притиснаха до стената, търсейки смелост в топлината на чуждите тела.

Ние ги погледнахме, засмяхме се и казахме:

— Не се бойте, братя. В тази жица се крие голяма мощ, но тя е обуздана. Ваша е. Ние ви я даваме.

Те все така не помръдваха.

— Даваме ви небесната сила! — извикахме ние. — Даваме ви ключа на земята! Вземете го и ни позволете да бъдем един от вас, най-незначителният сред вас. Нека работим заедно и впрегнем тази сила, за да облекчим труда на хората. Да захвърлим свещите и факлите. Нека потопим градовете в светлина. Нека донесем на хората нова светлина!

Но те не само ни гледаха и внезапно ние изпитахме страх. Защото очите им бяха неподвижни, малки и зли.

— Братя! — извикахме. — Нищо ли няма да ни кажете?

Тогава Колектив 0-0009 пристъпиха напред. Върнаха се до масата и другите ги последваха.

— Да — каза Колектив 0-0009. — Много неща ще ви кажем.

При звука на гласа им в залата настъпи тишина, а нашето сърце притихна.

— Да — повтори Колектив 0–0009, — много неща ще кажем на подлеца, които нарушиха всички закони и се гордеят със своя позор! Как дръзвате да смятате, че притежавате по-голяма мъдрост, отколкото вашите братя? И щом Съветът е постановил, че трябва да сте Уличен Метач, как се осмелявате да мислите, че можете да сте по-полезен на хората с друго?

— Как се осмелявате, един чистач на канавки, да се държите настрана и да не мислите заедно с всички? — попита Братство 9–3452.

— Ще горите на клада — каза Демокрация 4–6998.

— Не — рече Единодушие 7–3304, — ние ще ги бием с камшик, докато нищо не остане под бича.

— Не, братя — каза Колектив 0–0009, — ние не можем да решаваме това. Никога не е извършвано толкова тежко престъпление и не е наша работа да съдим. Това не е работа на малък Съвет. Ние ще предадем това същество на самия Световен Съвет и нека се изпълни тяхната воля.

Ние го погледнахме и си помислихме:

— Братя! Имате право. Нека над нашето тяло се изпълни волята на Съвета. Това няма значение. Но светлината? Какво ще правите със светлината?

Колектив 0–0009 ни огледа и се засмяха.

— Значи си мислите, че сте открили нова сила? — казаха те. — Всичките ви братя ли мислят така?

— Не — отговорихме.

— Онова, което не се мисли от всички хора, не може да е истина — каза Колектив 0–0009.

— Работили сте върху това сами, така ли? — попита Интернационал 1–5537.

— Да.

— Онова, което не се върши колективно, не може да е добро — каза Интернационал 1–5537.

— И други хора от Домовете на Учените са имали в миналото странни нови идеи — каза Солидарност 8–1164, — но когато мнозинството от техни братя Учени е гласувало против тези идеи, те са се отказали от тях, както трябва да постъпят всички.

— Тази кутия е безполезна — каза Единство 6–7349.

— А ако е такава, каквато те твърдят, значи ще съсипе Отдела за Свещи — каза Хармония 9–2642. — Свещите е голяма благодат за човечеството, одобрена от всички хора. Следователно не може да бъде унищожена по прищявка на един.

— Това ще разбие Плановете на Световния Съвет — каза Единодушие 2–9913, — а без плановете на Световния Съвет слънцето не може да изгрява. Необходими бяха петдесет години, докато се осигури одобрение за Свещта от всички Съвети, да се реши какъв брой е нужен и да се преправят Плановете, така че да се произвеждат свещи вместо факли. Това засегна хиляди хора, работещи в безброй Държави. Не можем отново да променяме Плановете толкова скоро.

— И ако това облекчи труда на хората — каза Прилика 5–0306, — значи е голямо зло, защото единствената причина хората да съществуват, е да се трудят за другите.

Накрая Колектив 0–0009 се изправиха и посочиха нашата кутия.

— Това нещо трябва да се унищожи!

И всички останали викнаха в един глас:

— Трябва да се унищожи!

Тогава ние скочихме към масата.

Грабнахме кутията, разблъскахме ги и хукнахме към прозореца. Обърнахме се, за да ги погледнем за последен път, и като се опитахме да говорим, ни задави ярост, каквато човешките същества не бива да познават.

— Глупаци! — извикахме ние. — Глупаци! Трижди проклети глупаци!

Разбихме с юмрук прозореца и скочихме навън сред звъна на дъжд от стъклени парчета.

Паднахме, но не изпуснахме кутията от ръце. После побягнахме. Тичахме напосоки, хора и къщи летяха край нас в безформен поток. И сякаш пътят не беше равен, а подскачаше към нас и ние чакахме земята да се надигне и да ни удари в лицето. Но тичахме. Не знаехме къде отиваме. Знаехме само, че трябва да бягаме, до края на света и до края на живота си.

После изведнъж осъзнахме, че лежим на мека земя — вече не тичахме. Дърветата, по-високи от онези, които бяхме виждали, се издигаха над нас в пълна тишина. И тогава разбрахме — бяхме в

Непозволената Гора. Не смятахме да дойдем тук, но краката ни със своята мъдрост ни доведоха в Непозволената Гора против нашата воля.

Стъклената кутия лежеше до нас. Допълзяхме до нея, паднахме отгоре ѝ, скрили лице в ръцете си, и останахме неподвижни.

Дълго време лежахме така. Накрая се изправихме, взехме кутията и тръгнахме навътре в гората.

Нямаше значение накъде вървим. Знаехме, че хората няма да ни преследват, защото никога не влизат в Непозволената Гора. Нямаше защо да се боим от тях. Гората сама се разправя с жертвите си. Но и от това не ни беше страх. Искахме единствено да сме далеч, далеч от Града и от въздуха в него. Затова продължавахме да вървим, притиснали кутията, с пусто сърце.

Обречен сме. Колкото време ни е останало да живеем, ще го прекараме сам. А сме чували до какво падение води самотата. Откъснахме се от истината, която са нашите братя, и за нас няма път назад, няма изкупление.

Знаем това, но не ни интересува. Нищо на света не ни интересува. Уморен сме.

Само стъклената кутия в ръцете не прилича на живо сърце, което ни вдъхва сили. Ние лъгахме себе си. Не направихме тази кутия за доброто на своите братя. Направихме я заради себе си. За нас тя е по-важна от всички наши братя, тя е истина, по-висша от тяхната истина. Но защо да мислим за това? Не ни остава много време да живеем. Ние вървим към хищните зъби, които ни очакват сред високите безмълвни дървета. Зад нас няма нищо, за което да съжаляваме.

И тогава ни връхлетя болка, за пръв и единствен път. Помислихме за Златната. Златната, която няма да видим никога вече. После болката премина. Така е най-добре. Ние сме от Прокълнатите. Най-добре е за Златната да забрави името и тялото, което носи това име.

VIII.

Първият ни ден в гората беше ден на чудеса.

Събудихме се, когато на лицето ни падна слънчев лъч. Понечихме да скочим на крака, както трябваше да правим всяка сутрин в живота си, но внезапно си спомнихме, че не е била камбана, че тук изобщо няма камбана. Легнахме по гръб, разтворихме широко ръце и погледнахме небето. Листата бяха посребрени със сребро, което трептеше и се къдреше като зелено-огнена река, течаща висока над нас.

Не ни се искаше да помръднем. Внезапно си помислихме, че можем да си лежим така колкото искаме, и се засмяхме с глас. Можехме също да станем, да тичаме, да скачаме или пак да се отпуснем на земята. Мина ни през ума, че това са мисли без смисъл, но докато се усетим, тялото ни се изправи с един скок. Ръцете ни се разпериха сами, тялото ни се завъртя като вихър и листата на храстите зашумяха. След това ръцете ни хванаха един клон, тялото ни се залюля и се метна на дървото. Единствената ни цел беше чудото да разберем колко е силно тялото ни. Клонът под нас се счупи и паднахме върху мъха, мек като възглавница. След това, изгубило здравия си разум, тялото ни се затъркаля в мъха и шума полепна по туниката ни, в косата ни, по лицето ни. И внезапно чухме, че се смеем, смеем се на глас, като че ли имахме сили само за това.

После взехме стъклената кутия и продължихме навътре в гората. Пробивахме си път сред клоните, сякаш плувахме в море от листа, храстите се надигаха и се спускаха край нас като вълни и клоните им стигаха като зелени пръски чак до върховете на дърветата. Гората се разтваряше пред нас, мамеше ни напред. Сякаш ни приветстваше. И ние вървахме без мисли, без грижи, без да усещаме нищо друго, освен песента на тялото си.

Когато огладняхме, спряхме. По клоните бяха накацали птици, други излитаха изпод краката ни. Взехме един камък и го запратихме като стрела по една от тях. Тя падна на земята. Запаляхме огън,

опекохме птицата и я изядохме. Никога не бяхме яли по-вкусно нещо. И внезапно си помислихме, какво голямо удовлетворение носи храната, от която се нуждаем и си набавяме със собствените си ръце. Искаше ни се скоро пак да огладнеем, за да изпитаме отново тази странна нова гордост.

След това продължихме да вървим. Стигнахме до един поток, който се виеше между дърветата като ивица стъкло. Водата беше толкова спокойна, че се вижда само пролука в земята, в която дърветата растяха на обратно, а небето лежеше на дъното. Коленичихме до потока и се наведохме, за да пием. И застинахме. Защото на фона на синьото небе видяхме за пръв път лицето си.

Стояхме неподвижно, затаили дъх. Лицето и тялото ни бяха красиви. Лицето ни не приличаше на лицата на нашите братя, защото когато го гледахме, не изпитвахме жал. Тялото ни не приличаше на телата на нашите братя, защото ръцете и краката ни бяха стройни и прави, здрави и силни. Помислихме си, че можем да имаме доверие на човека, които ни гледаха от потока, че няма защо да се страхуваме от тях.

Продължихме да вървим до залез-слънце. Когато сред дърветата се смрачи, спряхме до една хралупа между корените, където ще пренощуваме. И внезапно си спомнихме за пръв път този ден, че сме Прокълнати. Засмяхме се при тази мисъл.

Пишем това на хартия, която бяхме скрили в туниката си заедно с изписаните страници, които занесохме на Световния Съвет на Учените, но така и не им ги дадохме. Имаме да кажем на себе си много неща и се надяваме, че през идващите дни ще намерим думите, нужни за това. Сега не можем да говорим, защото не разбираме.

IX.

Не сме писали много дни. Не искахме да говорим, защото не ни трябваха думи, за да запомним това, което се случваше.

На втория ден в гората чухме зад себе си стъпки. Скрихме се в храстите и зачакахме. Стъпките се приближаваха. Накрая видяхме сред дърветата диплите на бяла туника и златист проблясък.

Скочихме напред, затичахме се към тях и се заковахме на място. Пред нас бяха Златната.

Те ни видяха и дланите им се свиха в юмруци, а ръцете им се отпуснаха, сякаш се опитваха да помогнат на тялото да не падне. Не можеха да продумат.

Ние не смеехме да пристъпим към тях. Попитахме с треперещ глас:

— Как се озовахте тук, Златна?

Но те само прошепнаха:

— Намерихме ви...

— Как се озовахме в гората? — повторихме.

Те вдигнаха глава и отговориха с гордост:

— Тръгнахме след вас.

Ние бяхме онемял и те продължиха:

— Чухме, че сте отишли в Непозволената Гора, защото целият Град говори за това. И същата нощ избягахме от Дома на Селяните. Открихме следите от вашите стъпки в равнината, където хората не ходят. Тръгнахме по тях, влязохме в гората и вървахме по следата от счупени клони.

Бялата им туника беше скъсана, клонките бяха изподрали кожата на ръцете им, но те сякаш не забелязваха това, не изпитваха нито умора, нито страх.

— Последвахме ви — казаха те, — и ще ви последваме, където и да отидете. Ако ви грози опасност, и ние ще се изправим пред нея. Ако ви чака смърт, и ние ще умрем с вас. Вие сте прокълнати и ние искаме да сме прокълнати с вас.

Гледаха ни и гласът им беше тих, но в него имаше горчивина и тържество:

— Очите ви са като огън, а в очите на братята ни няма нито надежда, нито плам. Устата ви е като изсечена от гранит, а нашите братя са отпуснати и покорни. Главата ви е вдигната високо, а нашите братя са превити на две от страх. Вие вървите, а братята ни пълзят. По-добре да сме прокълнати с вас, отколкото да сме благословени с всички наши братя. Правете с нас каквото пожелаете, но не отпращайте.

После те паднаха на колене и сведоха пред нас златната си глава.

Никога не си бяхме представяли това, което направихме. Наведохме се, за да помогнем на Златната да се изправят, но когато ги докоснахме, сякаш ни порази лудост. Сграбчихме тялото им и притиснахме устни към техните. Златната въздъхнаха, простенаха и ръцете им ни обгърнаха.

Дълго време стояхме така. Страшно беше да си помислим, че сме живели двайсет и една години, а не сме познали каква радост могат да изпитват хората.

После казахме:

— Скъпа наша. Не се бойте от нищо в гората. В самотата не се крие опасност. Ние не се нуждаем от братята си. Да забравим всичко, което е добро за тях и лошо за нас, Златна, този странен, непознат свят е наш.

И тръгнахме през гората, ръка за ръка с тях.

Същата нощ разбрахме, че да прегръщаш тялото на жена не е нито грозно, нито срамно, а единственото блаженство, дадено на човешкия род.

Вървахме много дни. Гората няма край, а ние не го търсим. Но всеки ден, който ни отдалечава от Града, е нов дар.

Направихме си лък и много стрели. Можем да убиваме повече птици, отколкото са ни нужни за храна, в гората намираме вода и плодове. Спираме през нощта на някоя поляна и я ограждаме с огньовете. Спим в средата на този огнен кръг и дивите зверове не смеят да ни нападат. Виждаме очите им, зелени и жълти въглени, които ни следят от клоните на дърветата. Около нас огньовете сияят като корона със скъпоценни камъни, димът се издига във въздуха на стълбове, синкави от лунната светлина. Ние спим заедно в средата на кръга, ръцете на Златната ни прегръщат, главата им лежи на гърдите ни.

Един ден, когато стигнем достатъчно далеч, ще спрем и ще си построим къща. Но не бива да прибързваме. Дните пред нас сякаш нямат край, като гората.

Не можем да разберем този нов живот, който открихме, въпреки че той изглежда толкова ясен и прост. Когато ни мъчат някакви въпроси, започваме да вървим по-бързо, а след това се обръщаме и забравяме за всичко, докато гледаме как Златната крачат след нас. Листата хвърлят сянка върху ръцете им, докато те разгръщат клоните, но слънцето огрява раменете им. Кожата на ръцете им е като синя мъгла, но раменете им са бели и сияйни, сякаш светлината не струи отгоре, а извира изпод кожата им. Гледаме листото, паднало на тяхното рамо, точно на извивката на шията — росна капка блещука на него като скъпоценно камъче. Златната идват към нас, спират и се смеят, знаят какво мислим и чакат покорно, без да задават въпроси, ние да решим да се обърнем и да продължим нататък.

Вървим и благославяме земята под краката си. Но докато крачим безмълвно, у нас отново се раждат въпроси. Ако това, което открихме, е падението на самотата, какво друго могат да искат хората? Ако това е голямото зло да бъдем сами, какво е добро и какво е зло?

Всичко, което идва от множеството е добро. Всичко, което идва от единицата е лошо. Така ни учеха от раждането ни. Ние престъпихме закона, без да го подложим на съмнение. Но сега, докато вървим през гората, се учим, да се съмняваме.

За хората няма друг живот, освен прекарания в полезен труд за благото на всички техни братя. Но докато се трудехме за братята си, ние не живеехме, а само изпитвахме умора. За хората няма друго щастие, освен щастието, споделено с всички техни братя. Но какво е щастие ние научихме единствено благодарение на силата, която създадохме с нашите жици, и на Златната. И в единия, и в другия случай щастието е само наше, произлиза само от нас и няма нищо общо с нашите братя, не ги засяга по никакъв начин. Ето защо се чудим.

В мисленето на хората има нещо много погрешно. Къде е грешката? Ние не знаем, но познанието се надига в нас, готово да се роди.

Днес Златната спряха внезапно и казаха:

— Ние ви обичаме.

Но след това се намръщиха, поклатихме глава и ни погледнаха безпомощно.

— Не — прошепнаха, — не искахме да кажем точно това.

Помълчаха малко, а после заговориха бавно, на пресекулки, като дете, което се учи да говори:

— Ние сама... само... обичаме вас... които сте сам... само вие.

Погледнахме се в очите и усетихме, че полъхът на чудото ни е докоснал и е отлетял, оставяйки ни трескаво да търсим нещо.

Душата ни се разкъсваше в търсене на една дума, която не можехме да открием.

Х.

Седим до една маса и пишем тези думи на хартия, направена преди хиляди години. Светлината е слаба и не виждаме Златната, а само един златист кичур на възглавницата на едно прастаро легло. Това е нашият дом.

Намерихме го днес, на зазоряване. В продължение на много дни прекосяхме една планинска верига. Гората растеше сред урвите и винаги щом прехвърлеше някоя гола скала, виждахме нови високи върхове, които се простираха на запад, на север и на юг, докъдето ни стигаше погледът. Върховете бяха червено-кафяви, с ивици зелени гори като вени, а над челата им се стелеха воали от сини мъгли. Ние никога не бяхме чували за тези планини, не ги бяхме виждали на карта. Непозволената Гора ги беше защитавала от Градовете и от хората в Градовете.

Катерехме се по пътеки, по които не бяха минали и планински кози. Под краката ни се ронеха камъни и чувахме как удрят скалите долу, все по-далече и по-далече в ниското, и ехото отекваше дълго след това. Но ние продължавахме да вървим, защото знаехме, че хората не бяха ни последвали тук и не бяха ни намерили.

И ето, че днес, по изгрев-слънце, видяхме сред дърветата бял пламък, високо на един стръмен склон. Помислихме, че е огън и спряхме. Но той беше неподвижен и все пак заслепяваше като течен метал. Започнахме да се изкачваме към него между скалите. И ето, че пред нас, на едно широко било на фона на планините, се издигаше къща, каквато никога не бяхме виждали, а белият огън беше от слънцето, отразено в стъклените прозорци.

Къщата беше на два етажа, със странен покрив, равен като под. Имаше повече прозорци, отколкото страни дори и покрай ъглите, и не можехме да разберем как къщата стои въпреки тях. Стените бяха твърди и гладки, направени от онзи камък в тунела, който не прилича на камък.

Разбрахме го и без да го изричаме: тази къща беше останала от Времената, За Които Не Бива Да Се Говори. Дърветата я бяха защитили от времето и сезоните, както и от хората, които са най-безмилостни. Обърнахме се към Златната и ги попитахме:

— Страх ли ви е?

Но те поклатиха глава. Отидохме до вратата, отворихме я и влязохме заедно в къщата от Времената, За Които Не Бива Да Се Говори.

Ще са ни нужни много дни и години, за да разглеждаме, да изучаваме и разбираме нещата в тази къща. Днес само можехме да гледаме и не вярвахме на очите си. Дръпнахме тежките завеси на прозорците и видяхме, че стаите са малки — тук не биха могли да живеят повече от дванайсет души. Стори ни се странно, че са им позволили да построят къща само за дванайсет души.

Никога не бяхме виждали толкова светли стаи. Слънчевите лъчи играеха върху всевъзможни цветове, цветове, за които не бяхме подозирали, ние живеехме в бели, сиви и кафяви къщи. По стените имаше големи парчета стъкло, което всъщност беше друго, защото когато погледнахме в него, видяхме като на повърхността на езеро своите тела и всички неща зад нас. Имаше странни предмети, които не бяхме виждали никога, и не знаехме за какво се използват. Освен това навсякъде, във всички стаи имаше стъклени кълба с метална паяжина в тях като онези, които видяхме в тунела.

Намерихме спалното помещение и занемяхме на прага. Беше малка стая само с две легла. В къщата нямаше никакви други легла и тогава разбрахме, че тук са живели само двама души, а това е непонятно. В какъв свят са живеели хората от Времената, За Които Не Бива Да Се Говори?

Намерихме дрехи и при вида им Златната ахнаха. Не бяха бели туники или бели тоги, а във всякакви цветове и най-различни модели. Някои ставаха на прах, щом ги докоснехме. Но други бяха от по-здрав плат, меки и нови на пипане.

Намерихме стая, в която стените бяха покрити от пода до тавана в лавици с ръкописи. Никога не бяхме виждали толкова много, и с толкова странна форма. Не бяха меки и навити на рула, а имаха твърди обвивки от плат и кожа и буквите на страниците им бяха толкова малки и равни, че се удивихме как хората могат да пишат така. Прелистихме

страниците и видяхме, че са написани на нашия език, но срещнахме много думи, които не разбрахме. Утре ще започнем да четем тези ръкописи.

След като разгледахме всички стаи в къщата, със Златната се спогледахме и знаехме какво мислим.

— Никога няма да напуснем тази къща — казахме ние, — и няма да позволим да ни я отнемат. Това е нашият дом, крайт на пътешествието. Тази къща е ваша, Златна, и наша, и не принадлежи на никого друго, докдето се простира земята. Няма да я делим с други, както не делим с тях своето щастие, любовта си или своя глад. И нека да е така до края на дните ни.

— Да се изпълни вашата роля — казаха те.

После излязохме да съберем клони за голямото огнище в нашия дом. Донесохме вода от потока, който тече сред дърветата под нашите прозорци. Убихме един планински козел и сварихме месото му в един странен меден съд, който намерихме в едно място с безброй чудеса, където навярно бяха готвили.

Всичко това свършихме сами, защото никакви думи не успяха да откъснат Златната от голямото стъкло, което всъщност не е стъкло. Те стояха пред него и до безкрай разглеждаха своето тяло.

Когато слънцето се скри зад планините, Златната заспаха на пода, сред бижута, кристални шишенца и цветя от коприна. Ние ги вдигнахме на ръце, с нежно отпусната на рамото ни глава, и ги сложихме до прозореца, защото знаехме, че тази нощ няма да можем да заспим.

И сега съзерцаваме земята и небето. Голите скали, планинските върхове и лунната светлина приличат на свят, който всеки момент ще се роди, свят, който чака. Сякаш той очаква знак от нас, някаква искра, първа повеля. Ние не знаем каква дума трябва да изречем, не знаем какво велико дело иска да види тази земя. Знаем само, че тя чака. Сякаш ни казва, че може да ни поднесе съкровища, но иска от нас още по-голям дар. Ние трябва да кажем нещо. Трябва да дадем на това сияещо пространство от скали и небе някаква цел, висш смисъл.

Гледаме в бъдещето, искаме от сърцето си напътствия как да откликнем на този зов, който не бе изречен гласно, но ние го чухме. Разглеждаме ръцете си. Виждаме праха на столетията, праха, който

крие големи тайни, а може би и голямо зло. Ала той буди в сърцето ни не страх, а само нямо благоговение и милост.

Нека знанието дойде при нас! Коя е тайната, която сърцето ни вече знае, но все още не ни разкрива, макар да тупти така, сякаш се напруга да ни каже?

XI.

Аз съм. Аз мисля. Аз искам.

Моите ръце... Моят дух... Моето небе... Моята гора... Моята земя...

Какво друго трябва да кажа? Това са думите. Това е отговорът.

Стоя тук на планинското било. Вдигам ръка и разтварям ръце. Това — моето тяло и моят дух, — това е крайт на търсенето. Исках да разбера значението на нещата. Аз съм значението. Исках да открия основание за съществуването. Нямам нужда от никакво основание да съществувам, не ми трябва никакво разрешение за това. Аз съм основанието и разрешението.

Моите очи виждат — и те правят земята красива. Моите уши чуват — и те дават песента си на света. Моят ум мисли и неговият разсъдък е единственият лъч, който може да намери истината. Моето желание прави избор и изборът му е единствената повеля, която трябва да следвам.

Бяха ми дадени много думи, много от тях мъдри, някои лъжливи, но само три са свещени: „Аз искам това!“.

Накъдето и да поема, пътеводната звезда е с мен, пътеводната звезда и магнитът, които сочат пътя. А те сочат само в една посока. Към мен.

Не знам дали тази земя, върху която съм стъпил, е центърът на вселената, или е малка прашина, изгубена във вечността. Не знам и не ме интересува. Защото знам какво щастие е възможно за мен на земята. И то няма нужда от висша цел, която да го оправдава. Моето щастие не е средство за постигане на някаква цел. То е цел само по себе си. То е самата цел. Цел на самото себе си.

И аз не съм средство за каквато и да било цел, която другите искат да постигнат. Аз не съм инструмент, който да използват. Не съм слуга на техните нужди. Не съм превръзка за раните им. Не съм жертва пред техните олтари.

Аз съм човек. Чудото, което съм, е мое, да го притежавам и пазя, да го храня и използвам, да коленича пред него!

Аз не се отказвам от съкровищата си, нито ги делия с някого. Богатството на моя дух не може да се прахосва като медни монети, да се подхвърля на вятъра като подаяние за бедните духом. Аз браня своите съкровища: моята воля, моята мисъл, моята свобода. А най-голямо съкровище е свободата.

Нито дължа нещо на братята си, нито имам да вземам нещо от тях. Никого не моля да живее за мен, и аз не живея заради другите. Не ламтя за ничия душа, нито давам своята на някого.

Не съм нито враг, нито приятел на своите братя, с всеки се държа както заслужава. И за да заслужат моите братя обичта ми, не е достатъчно да са се родили. Никому не давам обичта си без причина, камо ли на първия срещнат, който я поиска. Аз удостоявам хората със своята обич. Но тази чест трябва да се заслужи.

Ще си избирам приятели сред хората, но няма да имам нито роби, нито господари. И ще избирам само онези, които ми харесват, тях ще обичам и уважавам, но нито ще им заповядвам, нито ще им се покорявам. Ако искаме, ще вървим ръка за ръка, ако не искаме — ще вървим сами. Понеже в храма на своя дух всеки е сам. Нека всеки да пази своя храм недокоснат и неосквернен. И нека да върви ръка за ръка с другите, щом иска, но само извън този свят праг.

Защото думата „Ние“ не бива никога да се изрича, освен ако човек сам не направи този избор, и то след размисъл. Тази дума никога не бива да стои на първо място в душата на човека, понеже така става чудовище, корен на всички злини на земята, причина за измъчването на човек от човека и за неописуеми лъжи.

Думата „Ние“ е като вар, която се посипва върху хората, която се втвърдява като камък и смазва всичко под себе си. Бялото и черното са еднакво изгубени в нейната сивота. Тя е думата, с чиято помощ порочните крадат добродетелта на добрите, с чиято помощ слабите крадат мощта на силните, с чиято помощ глупаците крадат ума на мъдрите.

Какво ще остане от радостта ми, ако всички ръце, дори и нечистите, са в състояние да я докоснат? Какво ще остане от мъдростта ми, ако дори глупаците са в състояние да ми заповядат? Какво ще остане от свободата ми, ако всички негодни и немощни се

превърнат в мои господари? Какво ще остане от живота ми, ако трябва само да се кланям, да се покорявам и подчинявам?

Но вече нямам нищо общо с това порочно верую.

Приключих с чудовището „Ние“, думата на робството, на грабежа, бедността, лъжата и срама.

И сега виждам лицето на бог и издигам този бог над земята, този бог, когото хората търсят, от както съществуват, този бог, който ще им даде радост, мир и гордост. Този бог, тази едничка дума: „Аз“.

XII.

Видях думата „аз“, когато прочетох първата от книгите, които намерих в моята къща. И щом проумях тази дума, книгата падна от ръцете ми и заплаках, аз, който до тогава не познавах сълзите. Плачех от облекчение и от жал към целия човешки род.

Разбрах, благословиенето, което бях наричал свое проклятие. Разбрах защо най-доброто у мен бяха моите грехове и престъпление и защо никога не изпитвах вина за тях. Разбрах, че столетия на вериги и камшици не могат да убият човешкия дух и идеята за истина.

В течение на много дни изчетох много книги. След това повиках Златната и ѝ разказах какво съм прочел и какво съм научил. Тя ме погледна и първите думи, които промълви, бяха:

— Аз те обичам.

А аз отговорих:

— Скъпа моя, не е прилично хората да нямат имена. Едно време всеки е имал име, с което да се различава от другите. Затова нека си изберем имена. Четох за един мъж, който живял преди много хилядолетия, и от всички имена в тези книги избрах да нося неговото име. Той откраднал огъня от боговете и го дал на хората, научил ги да бъдат богове. И заради това страдал, както страдат всички, които носят светлина. Казвал се Прометей.

— Това ще е твоето име — каза Златната.

— Четох и за една богиня — продължих аз, — която била майка на земята и на всички богове. Казвала се Гея. Нека това да бъде твоето име, Златна моя, защото ти ще станеш майка на нови богове.

— Това ще бъде моето име — каза Златната.

Сега гледам в своето бъдеще. Виждам го ясно. Светецът на кладата видя идващото и ме избра за свой наследник, за наследник на всички светци и всички мъченици преди него, загинали за същата кауза, за тази същата дума, независимо как са назовавали своята кауза и своята истина.

Ще живея тук, в своя дом. Ще добивам храната си от земята с труда на собствените си ръце. Ще науча много тайни от своите книги... През идните години аз ще възстановя постиженията от миналото и ще проправя път те да се предават по-нататък — постиженията, които са достъпни за мен, но са завинаги скрити за моите братя, защото техните умове са приковани към умовете на най-слабите и най-глупавите сред тях.

Научих, че небесната сила, която открих, е позната на хората от много отдавна, те я наричат Електричество. Именно тази сила е задвижвала най-великите им изобретения. Давала на тази къща светлина чрез стъклените кълба по стените. Намерих мотора, който е произвеждал тази светлина. Ще се науча как да го поправя и да го накарам да заработи отново. Ще се науча да използвам жиците, които пренасят тази сила. След това ще направя преграда от жици около къщата и на пътеките, които водят към нея, преграда, фина като паяжина, но по-непреодолима от гранитна стена, преграда, която моите братя никога няма да успеят да преминат. Защото те нямат с какво да се борят с мен, освен с грубата сила на своята многочисленост. А аз имам своя ум.

И така на върха на планината, където светът е под мен, а отгоре е само слънцето, аз живея според своя истина. Гея очаква моето дете. Синът ни ще расте като човек. Ще се научи да казва „аз“ и да се гордее с това. Ще се научи да върви с високо вдигната глава, да стъпва на своите крака. Ще се научи да благоговее пред собствения си дух.

След като прочета всички книги и усвоя всички знания, когато домът ми стане готов и земята е разорана, ще се промъкна един ден за последен път в прокълнатия Град, където съм роден. И ще извикам при себе си моя приятел, чиито единствено име е Интернационал 2–5503, който плаче без причина, Солидарност 9–6347, който нощем вика за помощ и други хора. Ще повикам при себе си всички мъже и жени, чийто дух не е бил убит и които страдат под игото на своите братя. Те ще тръгнат след мен и аз ще ги доведа в своята крепост. И тук, сред тази непокорима природа, ще напиша заедно с избраните си приятели, със събратята си по съзидание първата глава от новата история на човека.

Това са задачите, които ми предстоят. И, застанал на прага на величието, аз поглеждам зад себе си за последен път. Разсъждавам над

човешката история, която научих от книгите, и се удивлявам. Това е дълга история и духът, който я е движил, е духът на човешката свобода. Но какво е свободата? Свобода от какво? Нищо не може да отнеме свободата на човека, освен други хора. За да бъде свободен, човек трябва да се освободи от своите братя. Това е свободата. Това и нищо друго.

Най-напред човекът е бил поробен от своите богове. Но разкъсал оковите. След това бил поробен от кралете. И пак разкъсал оковите. Поробван бил по рождение, заради своя род или своята раса. Но разкъсал оковите. Заявил пред всички свои братя, че човекът има права, които нито бог, нито крал, нито други хора могат да му отнемат, независимо колко са многочислени, защото той има човешко право, а на земята няма по-висше от това право. И така той застанал на прага на свободата, за която векове наред била проливана кръв.

Но незначайно как се отказал от всичко придобито и паднал до положение по-нисше и от това на своите прадеди, диваците.

Каква е причината за това? Каква беда е отнела разума на хората? Кой бич ги е заставил да коленичат в срам и покорство? Култът към думата „Ние“.

Когато хората приели този култ, върху тях рухнал градежът на вековете, градежът, в който всяка греда идвала от мисълта на един или друг човек, живели по някое време, от дълбините на нечий дух, който съществувал сам за себе си. Хората, които оцелели — онези, онези, които се стараели да се подчиняват, да живеят за другите, тъй като нищо друго не оправдавало съществуването им, тези хора не можели нито да се развиват, нито да запазят наследеното. Така всички знания, цялата наука, цялата мъдрост на земята загинали. Така хората — които вече разполагали само със своята многочисленост — изгубили стоманените кули, летящите кораби, жиците с енергия, всички онези неща, които не били създали и не можели да опазят. Може би по-късно се родили хора, които притежавали ума и смелостта, необходими, за да се възстанови всичко изгубено, може би тези хора се изправяли пред Съветите на Учените. И получавали същия отговор, който получих аз, по същите причини.

Но аз продължавам да се удивлявам как е било възможно през онези позорни години на преход хората да не видят какво правят и да продължават сляпо и малодушно да вървят към съдбата си. Удивлявам

се, защото ми е трудно да разбера как хора, които са познавали думата „аз“, са се отказали от нея и не са осъзнавали какво губят. Но това наистина се е случило, защото аз живях в Града на прокълнатите и знам на какви ужаси са позволили хората да бъдат подложени.

Може би онова време сред тях е имало малцина с по-ясен поглед и по-чиста душа, които не са искали да се откажат от тази дума. Каква ли мъка са изживели като са гледали какво се задава, а не са могли да го предотвратят! Може би са надигали глас да протестираат и да предупреждават. Но другите не са обърнали внимание на предупрежденията им. И тази шепа храбреци са водели изгубена битка и са загинали под знамената си, оплискани с кръв. Загинали са по своя воля, защото са знаели. На тях отдавам аз почит векове по-късно и за тях ми е жал.

Тяхно е знамето в ръката ми. И ми се иска да можех да им кажа, че отчаянието в сърцата им не е било окончателно и че в тъмата е имало надежда. Защото битката, която са изгубили, не може да бъде изгубена. Защото онова, за чието спасяване са жертвали живота си, не може да загине. Въпреки целия мрак и целия срам, който са способни да понесат хората, човешкият дух ще продължи да живее. Може да заспи, но накрая ще се събуди. Може да е окован, но ще се освободи. И човекът ще продължи да върви напред. Човекът, не хората.

Тук, в планината, аз, моите синове и приятелите ми ще съградим своята нова земя и своята крепост. И тя ще се превърне в сърце на земята, отначало далечно и скрито, но туптящо, туптящо все по-силно с всеки изминал ден. И вестта за него ще стигне до всяко земно кътче. Пътищата по света ще станат на вени, по които най-добрата кръв на човечеството ще стига до моя праг. И всички мои братя и техните Съвети ще чуят за това, но ще бъдат безсилни срещу мен. И ще дойде денят, когато аз ще разкъсам всички окови на земята, ще сринат градовете на поробените и моят дом ще се превърне в столица на един свят, в който всеки ще е свободен да съществува заради себе си.

Аз, моите синове и приятелите ми ще се борим за настъпването на този ден. За свободата на Човека. За неговите права. За неговия живот. За неговото достойнство.

И тук, над вратите на своята крепост аз ще изсека в камъка думата, която ще стане моят маяк и знаме. Думата, която няма да умре,

дори всички ние да паднем в битката. Думата, която винаги ще живее на земята, защото е нейното сърце, смисъл и слава.

Свещената дума:

EGO.

Издание:

Айн Ранд. Химн

ИК „МАК“ съвместно с Издателство „Изток-Запад“

ISBN 978–954–8585–21–7

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.